

PARENTESEN

april 2020 nr 4

www.pargas.spfpension.fi

Innehåll:

En reseberättelse från ett coronadrabbat Spanien	s 2
Redaktionens hälsning	s 4
Ordförandens spalt	s 4
Förbundsnytt info	s 4
Mitt barndomshem	s 6
Minnen	s 7
Styrelsens sammansättning och funktionärer	s 8
Hobby- och programgrupper	s 9
Min hemby Norrskata	s 10
Att komma iland	s 11
Från skolfarfar till senior i skolan	s 12
Brandkronad kungsfågel och blåkråka	s 14
En fågelskådares nyår	s15

Foto: Torbjörn Engman, Fotoklubben

En reseberättelse från ett coronadrabbat Spanien

Virussjukdomen Covid-19 bröt ut enligt allmän bedömning i Wuhan, Kina, i slutet av november 2019. Få kunde ana vad denna sjukdom skulle ställa till med. De stora europeiska turistländerna Italien och Spanien blev tagna på säng och har drabbats mycket hårt. Några pargaspensionärer från vår förening var på väg till Spanien, närmare bestämt Almuñécar cirka 80 km öster om Malaga. Researrangören SPF Österbotten med **Britta Andtfolk** som reseledare var arrangör och resan började 6.3.2020 från Helsingfors flygstation. I det skedet var det redan bekant att Coronaviruset fanns i Madrid, Barcelona och Sevilla, men informationen var knapphändig, så resegruppen på drygt 30 personer gav sig iväg med förhoppningen att allt skulle ordna sig. I Malaga mötte lokala researrangören **Göran Sundqvist** upp och lotsade gruppen till hotellet mitt i natten. På hotellet väntade en smörgåsmiddag på hotellrummet och allt var i sin ordning. Resan var planerad att räcka aderton dagar med hemkomst 26.3.

Den första veckans aktiviteter körde igång och rätt snart började gruppen känna sig hemmastadd. Med i gruppen fanns personer, som varit på motsvarande resa upp till sju gånger, så en del var sinsemellan bekanta sedan tidigare. Svenskfinland är dock litet och så småningom hade släktingar, bekanta och bekantas bekanta nystats upp och gruppen svetsades mer och mer ihop. Samtidigt följde man med läget extra noga i Madrid, och hemma i Finland började de närstående bli oroliga för vad coronasmittan kunde medföra för oss, som var nere i Spanien.

På avresedagen fanns det några få smittofall i Finland och 12.3 införde den finska regeringen förbud för offentliga tillställningar. Samtidigt stod det klart att Spanien höll på att bli ytterst starkt drabbat av coronan och lördagen den 14:nde mars stängdes alla badstränder i Spanien - enligt det officiella beskedet för att avhålla madridborna för att ta sig ned till kusterna för helgen. Madrid var ju den största smittohärden för tillfället.

För oss pargasbor och övriga i gruppen stod det inte så klart, men då Guardia Civil föste bort oss från den tomma badstranden närmast hotellet densamma lördagen blev situationen klarare för oss. Det grava beskedet hade dock inte helt gått upp för oss och lite senare på eftermiddagen begav vi oss till en annan badstrand litet avskilt där två strandrestauranger var öppna och beachen var fylld med soldyrkare.

Vi hann knappast få våra fördrinkar och tapas serverade innan några polisbilar körde in på stranden. Ut ur bilarna kom några poliser med fart och började fösa bort folk från stranden. Även vi, som satt vid det dukade bordet - dock under en solig och bar himmel - blev uppmärksammade av en nitisk polis. "No photographia! Prohibido - Policia!", förkunnade han och en av våra Nikon fotografer tvingades snällt ta bort fotot han tagit av polisutryckningen. Under spänning följde hela sällskapet proceduren. Polisbefälet gav dock kameran tillbaka efter en stund men med mycket talande kontroll. Hela vårt sällskap suckade av lättnad. Vad hade vi ställt till med? Polisgruppen traskade vidare och hela stranden tömdes på drygt hundra personer. Hovmästaren försäkrade dock att vi får avnjuta våra beställda maträtter i lugn och ro innan man packar in (den bästa paellan någonsin).

Från vänster: Guy Nordström, Håkan Jakobsson, Rita Nordström, Marika Jakobsson, Maj-Helen Laine, Camilla Kavander, Sinikka Aho, Bo-Erik Palmgrén och Stig Kavander.

Polisen lyckades få stranden och restaurangerna tömda och hissade en stor röd flagga, som signalerade att stranden var förbjudet område.

Hovmästaren var dock snäll nog att ta några minnesfoton för oss finländare och där stod vi som de värsta pirater, men hade dock ej ännu ens då greppat det allvarliga budskapet från den spanska regeringen till fullo.

Inte ens beskedet att den finska regeringen ville att alla utlandsresenärer skulle söka sig hem ruskade om oss riktigt allvarligt. Av någon anledning kände vi oss ganska säkra vid det tillfället. Måne det allmänna välbefinnandet hade tagit överhand?

Tillbaka på hotellet såg det mesta ut att vara i sin ordning. Man kunde märka att renhållningen var i full gång och desinficeringar gjordes vid avfallskärnen på gatan. Den spanska regeringen hade dock sammankallat alla nio provinser presidenter till stormöte och resultatet blev att spanska staten tog över styret även för provinserna. Utegångs-förbud utlystes med förbehåll för nödvändiga besök till butiken för inköp av livsmedel eller till apoteket för medicin - dock bara en person i taget. Böterna var satta till 600-30.000 euro. Polisbilarnas patrullering blev frekvent och privatbilarna försvann så gott som helt ur bilden. Från vårt hotellrum på femte våningen kunde vi följa med väder och vind, men även den glesa trafiken utanför. En ung flicka blev stannad på onsdagen och helt uppenbart blev det böter.

Utegångsförbudet och situationens allvar gjorde sig påmind.

Researrangören och hotellet hade sett till att det inte gick någon lekamlig nöd på oss och arrangemangen i matsalen ändrades så att högst fyra personer satt vid samma bord. Hotellet bjöd på lunchen, för vi var de facto i karantän efter en alldeles underbar första vecka i Almuñécar. I detta skede blev oron uppenbar också hos oss resenärer trots att reseledningen gjorde sitt bästa för att bibehålla lugnet. Vad vi inte kunde veta var att researrangören Sundqvist Travel gjorde sitt allt för att se till att vi skulle komma helskinnade hem.

På onsdag kallade Göran Sundqvist till ett kvällsmöte och berättade att vårt flygbolag Norwegian hade dragit in vår flight, som skulle gå på måndag 23.3 från Malaga. Ett sus genom salen! Han lugnade dock ned oss omedelbart med att meddela att vi kan resa med ett tidigare flyg den inkommande fredagen den tjugonde mars med den lilla avvikelserna att det inte skulle bli direktflyg till Helsingfors utan en mellanlandning i London. Lättnaden var uppenbar. Spänningen var dock inte riktigt slut med det, för nu började mycket dystra siffror rada upp sig.

Spaniens coronastatistik för 15.3 var dyster: 5 753 smittade och 136 döda. Följande dags samlade tal för Spanien var ännu värre: 7 753 smittade och 288 döda - kurvan gick brant uppåt. Finlands tal vid samma tidpunkt: 267 smittade och 0 döda. Gissa om vi ville hem så fort som möjligt! På torsdag var det mesta packat i god tid. Sista natten på hotellet sov nog de flesta oroligt. Och efter en tidig frukost samlades man i ordnad tropp vid bussen och satte sig enligt direktiven med en bänk emellan varje passagerare och dessutom ordentligt avstånd från chauffören. Göran Sundqvist var situationens herre och berättade lugnande historier om romerska vägar och fina byar, som vi passerade på vår morgontur till Malagas flygplats. Han såg dessutom till att

envar av hans gäster blev ordentligt incheckad och det sista vi såg av honom var då hans resliga gestalt räknade sina får och kryssade av alla med framgång. Vi var alla oerhört tacksamma för hans insats.

På flygplatsen hördes regeringens direktiv i högtalarna - "Håll ett avstånd på minst två meter!" - och i lugnt tempo embarkerade vi Norwegians plan till Gatwick, London. Men döm om vår förvåning då vi steg in på Gatwicks terminal - allt var öppet, inga masker, inga avstånd - precis som vi hade läst på nätet. Engelsmännen hade en annan inställning till Covid-19. Flockresistans var vad man hoppades uppnå med en smittograd på 60 % och på så vis skulle man vara skyddad som en nation från virusets ytterligare härjningar (Sic!). Statistiken från dagen innan var inte nådig för Förenta Kungadömet: 2 630 smittade men redan 103 döda. Att jämföra med Sverige, som hade 1 279/3. Finland tedde sig som rena rama mönstereleven vid denna tidpunkt: 359 smittade och 0 döda.

Men vi hade våra ansiktsmasker på

och på Gatwick var det inte många andra som hade sådana och expediterna på lunchställena och i affärerna verkade inte ta

coronan på allvar utan var mest bekymrade över att de måste stänga ned sin verksamhet samma kväll efter nya dekret från Downing Street 10. Så småningom bordade vi flyget till Helsingfors och väl framme på Sjöskog kunde vi se att det var ordning och reda igen - inte mycket folk, bara någon gränsbevakare och tulltjänstemän, som slussade oss vidare till bagageutlämningen. Vi hann tacka av vår ytterst kompetenta och omtänksamma reseledare Britta Andtfolk och säga hejdå till största delen av gänget innan vi vandrade ut genom tullen.

Resten var "A Piece of Cake" som man säger. Vi hade nämligen en stor taxibil emot oss och i taxin fick vi nya andningsskydd och i det stora utrymmet satt vi i var sitt hörn, men kunde dock konversera med den ytterst positiva chauffören och insupa vad nytt, som hade hänt under de två veckor som vi varit borta. Det mesta var ju förstås S-Market och Lidl, som hade förändrats betydligt på denna korta tid. Vår karantän, som inleddes den femtonde mars skulle nu fortsätta två veckor i det egna hemmet. I och med att författaren är en 70+ så hamnade också kära hustrun Camilla in i samma isolering, som sedan följde och nu pågår, trots att hon har ett bra tag tills hon fyller 70.

I skrivande stund (12.4) är statistiken för Covid-19 fruktansvärd: Finland 2 905 smittade och 83 döda, Sverige 10 151 smittade och 887 döda, Storbritannien 78 995 smittade och 9 875 döda och Spanien 161 852 smittade och 16 353 döda. Ännu ser man inte en ljusning utan inväntar eventuellt en andra och en tredje våg medan man hoppas på att nya vaccin skall rädda en stor del av världens befolkning. Globalt vid denna tidpunkt 1 695 588 smittade och 105 952 döda. Inte ännu likt den pandemi, som härjade 1918-1921 där man uppskattar att mer än femtio miljoner människor fick sätta livet till. Idag har vi avancerad medicin och teknologi. Räcker det till?

Stig Kavander

Bästa Parentesen-läsare!

Vi på redaktionen är glada över att kunna utkomma med tidningen nu i april, trots det dystra läget som gör att vi inte kan träffas på annat sätt. Detta nummer är speciellt: vi bad styrelsemedlemmarna skriva var sin egen historia med valbart innehåll, med fokus på sig själva. Det blev ett slags ny presentation av var och en. Ni håller i handen ett nummer med en rykande aktuell berättelse från ett coronadrabbat land, minnen från barndomen, berättelser om hembyn eller hobbyn osv. Alla skrifter rymdes inte med i detta nummer så fortsättning följer i majnumret. Läs och njut!

hälsar Maria, Gunnel och Carl-Gustav

Ordförandens spalt

Det skrivs så mycket om Corona krisen att jag helst av allt hade velat välja något helt annat tema för den här spalten. Men det går inte, för hela vår och alla andra föreningars verksamhet – eller snarare brist på verksamhet – domineras ju helt av Corona epidemins följder. Som jag konstaterade i min förra spalt var det fredagen den 13 mars som förändrade allt, och både e-post och sms fylldes på några dagar av meddelanden om inställda möten, träffar, föreläsningar och resor.

Vi får alltså bara konstatera att våra hobbygruppers verksamhet har gått i stå för resten av våren, att alla resor har ställts in (inklusive den åboländska pensionärsträffen i Rosala-Hitis som var planerad till den 27 maj) och att både aprilträffen och majträffen har inhiberats. Försiktigt hoppas vi kunna återuppta verksamheten i september, men det enda man vet med säkerhet är att man inget vet med säkerhet.

Ett problem är att vi (som så många andra föreningar) inte har kunnat hålla vårt årsmöte. Men årsberättelsen kan läsas på vår webbplats och verksamhetsgranskarna tycker att styrelsen kan beviljas ansvarsfrihet. Är det något ni undrar över så kan ni kontakta styrelsen

Att vi äldre nu får hålla oss isolerade en obestämd tid är trist, men det är bättre än att vi går på som vanligt och drabbas av covid-19 med svåra följder. Som jag skrev för en månad sedan: vi kämpar på och hoppas på en vacker sommar följt av en höst med livlig och glad verksamhet! Och man kan ju faktiskt till exempel släktforska, fotografera, promenera och läsa böcker också utan att träffas i grupper.

Mikael Reuter

Förbundsnytt.

”Svenska pensionärsförbundet uppdaterar dagligen förbundets hemsida beträffande coronaläget och förbundets åtgärder i anslutning till det, se

”<https://www.spfpension.fi/info/> ”

Mitt barndomshem

Min farfars äldsta bror, Odo Morannal Reuter (1850–1913) var professor i zoologi med insekter som specialitet, och dessutom en produktiv författare som förutom vetenskapliga skrifter gav ut diktsamlingar, naturskildringar och bland annat det imponerande verket ”Finland i ord och bild” på drygt 950 sidor (1901). Men det jag tar upp här är inte hans publicerade skrifter, utan en efterlämnad maskinskriven text med rubriken ”Mitt barndomshem”. Här följer några utdrag ur texten:

”Född och uppfostrad i det minnesrika Åbo, ledas mina tankar dock, då jag skall skildra mitt barndomshem, icke dit. [---] Här i Åbo hade jag min barndoms lekkamrater, men ändå icke mitt egentliga barndomshem. Hemma var jag blott tre månader om året, då mina föräldrar flyttade ut till sin härliga lantegendom, Lofsdal i Pargas. I detta fall gingo min mors känslor fullständigt igen i mina egna, ty även hon betraktade vistelsen i Åbo såsom ett nödtvång, något som hörde till den dystra och kalla årstiden, under vilken man levde blott ett halvt liv.

Jag vet, att det var här ute, icke på skolbänken, utan här i den lantliga ensamheten, utan annat sällskap än naturens och mina egnas, jag utvecklades och mottog de intryck, som blivit bestämmande för mitt liv.

Pargas socken har namn om sig att vara den skönaste pärlan i det band, som sträcker sig kring Finlands kust. Om så är fallet, så är det icke mindre säkert, att Lofsdal och dess omnejd i naturfägning icke överträffas av någon annan trakt i socknen. Jag tror ingen av de många, som numera färdas längs ruten Åbo–Lofsdal, skall neka till att, just förr än ändstationens brygga anlöpes, det vackraste bland alla de vackra scenarierna fångslar ögat, då ångbåten svänger in i Fallsundet med Lenholmen till vänster, denna holme, som kanske är den sydfinska naturens yppersta smycke.

Lofsdal och den mittemot på andra sidan Djupsundet liggande Lenholmen, se där mitt

barndomshem, mitt hem i alla tider, även om ödet skulle hindra mig att annorlunda än blott i tanken vallfärda dit!

Från helt liten var mitt högsta nöje att ligga på marken och giva akt på insekternas liv. [--] Redan innan jag blivit student hade jag här upptäckt – i synnerhet på Lenholmen med dess omkring 2.000 ekar – flere i Finland ej tidigare funna insektarter.

Men det var ingalunda blott insektlivet eller djurlivet över huvud jag lärde mig älska i mitt barndomshem. Icke blott naturen. Även folket, som bodde runtomkring i den vackra skärgården. [---] Folket här är svensktalande. Det vore även onaturligt, om detta ej vore fallet, ty själva naturen är svensk. En holme sådan som Lenholmen med sina hundratal ekar – flere från hedenhös – har ett rent svenskt kynne. Det vore ett missljud, om vid dess stränder icke svenskt tungomål ljöd. [---] Och ju mer jag lärde känna detta folk, desto mer lärde jag värdera det. Vilka gestalter framträda icke från barndomstiden för mitt minne!

Med mitt barndomshem, med Lofsdal förbinder sig sålunda allt, som givit livet värde. Min kärlek till skönheten, min kärlek till vetenskapen, min kärlek till folket. Ej under, om jag känner mig rent av organiskt sammanvuxen med detta hem.”

Så skrev alltså Odo Morannal, och jag tror att många andra som bott sin barndoms somrar på landet har liknande känslor och upplevelser. Själv vet jag att somrarna här i Pargas och min vänskap med grannpojken Bengt och umgänget med hans familj har betytt mycket för mitt liv. Att jag fick lära mig Pargasdialekt som barn har varit en stor tillgång för mitt yrke som språkvetare. Jag ska avsluta med ett par utdrag ur min dagbok 1950 när jag var sju år:

28/7: ”Hos Bengt. Läsförhör. Fik kaka och småbrön. Bengt här.” 29/7: ”Förde kona till

Nyokern. Plåka blåber åt pappa. Bengt här. På Norrhengnan och refsade.” 31/7: ”Hos Bengt. Red på Pia til tryske. Spelade corona (sic!) på Nybek. Spela kort.” 19/8: ”Förde mjölk kanåna. Red på Pian. Körde ved. Hos Bengt. Å sima. Åkte på ståklas till Nyåkern å körde

hem kona”. – Och jag kan försäkra att jag inte kände mig som utnyttjad barnarbetskraft när jag var med och ”fåor efter kåonana” eller räfsade på höängen.

Mikael Reuter

Fiskens väg från Nagu till Åbo

När jag fick tidskriften Skärgård i min hand kom mina tankar om hur min far Hjalmar forslade strömming från Nagu till Åbo. De drogs not på Erstan och där fördelades strömmingen mellan köparna. När det var gjort lastades fisken i en låda på styttingsreide. För att komma ut till Erstan gick färden från Mörkby till Mustfinnstrand vidare över isen till Nagu. Isarna kunde många gånger sätta käppar i hjulet, bär den eller inte. När pappa väl var hemma var vilan bäst även för hästen Primus.

Följande dag i tidig arla stund spändes selen på Noppe för att fortsätta till Åbo torg med fisken. Då gick färden längs åkervägen över till Lampis träsk, vidare till Lampis strand över isarna längs Långvattnena (Vapparn) körde upp vid Piispanristi längs gatan till Åbo torg. Pappa berättade att han ibland körde upp nära Åbo Slott. Den vägen var lugnare, vid Piispanristi kunde någon kringstrykare vilja ta för sig. Hemma i Mörkby var man rädd. Det sågs även där okända som smög omkring. Men djuren skulle få sin mat och korna mjölkas.

Jag, sex år, och min syster tre, sov väl i godan ro i vår kammare. När pappa hade fått

sin fisk såld påbörjades hemfärden. Vi väntade alltid vad han skulle hämta med hem.

Jag minns skalade apelsiner. De var därför skalade för att skalet hade blivit krydda för bakverk (Poveranch). Återfärden från Åbo gick samma väg som ditvägen. För att snabbt komma på hemväg var det bäst att starta så tidigt som möjligt, innan solen värmdde upp isen. Jag vill minnas att pappa var hemma några dagar igen. Men för att dryga åt inkomsterna fortsatte han igen följande vecka. Även för att hästarna skulle orka bytte han häst, ena dagen Primus andra dagen Noppe.

Det var inte så många veckor som det gick att handla med notfiske. Isarna kunde bli förrådiska många gånger, istället för att ge sig ut på isen var det bäst att stanna på land. Men arbetet fortsatte hemma i Mörkby, oftast var det i skogen för att avverka ved och stock. Sysselsättning fanns nog. Dessa resor var 1932-1937 enligt pappas berättelser.

Mina minnen kan dyka upp om jag hör eller läser om tiden från förr. Då vill jag minnas.

Pargas 24.3.2020

Ruth Johansson

Styrelsens sammansättning och funktionärer 2020

Ordförande	Mikael Reuter mikael@undala.fi	040 552 49 78
Vice ordförande	Gunnel Jansson jansson.gunnel@parnet.fi	040 595 72 03
Sekreterare	Vivan Norring-Nyström ia@norrskata.com	0500 83 74 38
Vice sekreterare	Margareta Blomqvist margareta.blomqvist@granvik.fi	040 720 40 96
Skattmästare	Bror Berg laban1234@gmail.com	040 560 19 38
Vice skattmästare	Kari Penttinen kari@esnet.fi	050 511 97 77
Övriga ledamöter	Stig Kavander swkavander@gmail.com	0400 22 21 87
	Kurt Lindroos kurt.lindroos475@hotmail.fi	0500 59 40 45
	Maria Simberg-Sörensen maria.ss@parnet.fi	040 825 50 39

Funktionärer

Medlemssekreterare	Kurt Lindroos	(se ovan)
Mediekontakt	Gunnel Jansson	(se ovan)
Teknikansvarig	Kari Penttinen	(se ovan)
Fotograf/Klippboken	Stig Kavander	(se ovan)
Parentesens redaktion	Maria Simberg-Sörensen	(se ovan)
	Gunnel Jansson	(se ovan)
Parentesens ombrytning	Carl-Gustav Nygårdas	040 507 14 61
Webbansvarig/Webbredaktör	carlgustav.nygardas@gmail.com	
IT-stödperson	Pentti Nyström	050 566 70 35
	pena@norrskata.com	
Medlem av SPF:s arbetsutskott	Mikael Reuter	(se ovan)
Medlem av SPF:s kommitté för intressebevakning	Clara Kronqvist-Sundström	(se nedan)
Medlem av SPF:s resekommitté	Asta Lindholm, lindastae@gmail.com	040 575 31 20
	Clara Kronqvist-Sundström, ordf. kronqvistclara@gmail.com	040 867 19 48
	Gunnel Jansson, medlem	(se ovan)

Nya medlemmar kan anmäla sig direkt till medlemssekreteraren

Kurt Lindroos 0500 59 40 45 kurt.lindroos475@hotmail.fi eller till föreningens sekreterare **Vivan Norring-Nyström**, 0500 83 74 38 ia@norrskata.com eller via webben.

HOBBYGRUPPER

Boule, IT, konst, musik och trädgård enligt separata kallelser från gruppledarna

Boccia/Boule	Estrid Enlund	050 346 35 70	essi.enlund@outlook.com
Bowling	Seppo Rajamäki	0400 46 91 92	seppo.rajamaki1@gmail.com
Bridge	Per Österman	0400 21 14 52	per.osterman@parnet.fi
Da Capo	Maria Simberg Sörensen	040 825 50 39	maria.ss@parnet.fi
Encore	Maria Simberg-Sörensen		
Fotogrupp	Lorenz Michael	0400 23 31 43	losse.michael@gmail.com
Fågelskådning	Marcus Duncker	040 552 11 00	duncker.marcus@gmail.com
IT-grupperna	Pentti Nyström	050 566 70 35	pena@norrskata.com
Diskussionsgrupp	Marianne Saanila	040 722 62 26	marianne.saanila@parnet.fi
Litterära salongen	Stina Engblom-Colliander	0400 71 53 88	stina202@parnet.fi
Stavgång	Rainer Wahtera	040 091 22 69	rainer.wahtera@gmail.com
Släktforskarna	Gustav Sundström	050 505 15 22	sundstroms@parnet.fi
Trädgårdsgrupp	Amie Nygrén	045 258 26 30	amie.nygren@gmail.com
Vattengymna	Kari Penttinen	050 511 97 77	kari@esnet.fi

Hobbygruppernas verksamhet ligger för tillfället nere.

Följ med hemsidans. www.pargas.sfpension.fi händelsekalender eller föreningens Facebooksida *Pargas svenska pensionärer*. Många grupper informerar där om aktuella händelser.

Programgrupperna och gruppledarna för PSP:s månadsträffar

1.	Beni von Weissenberg	040 545 14 35	benivw@parnet.fi
2.	Mårten Malmlund	0400 71 03 12	marten.malmlund@gmail.com
3.	Gunnel Jansson	040 595 72 03	jansson.gunnel@parnet.fi
4.	Rainer Wahtera	0400 91 22 69	rainer.wahtera@gmail.com
5.	Rose-Marie Lindroos	050 562 54 10	rose.marie48@hotmail.fi
	Kurt Lindroos	0500 59 40 45	kurt.lindroos475@hotmail.fi
6.	Stina Engblom Colliander	0400 71 53 88	stina202@parnet.fi
7.	Christina Ahlsund	040 759 90 52	cahlsund@parnet.fi
	Arvo Björkroth	044 564 93 51	arvobjorkroth@yahoo.com
8.	Annica Forssell	050 553 02 95	forssell.annica@gmail.com
	Solveig Nurmela	040 723 95 96	solveig.nurmela@abo.fi
9.	Carita Karlsson	045 641 52 66	tiitikarlsson@gmail.com
10.	Siv Nygårdas	040 574 24 31	siv.nygardas@gmail.com
	Aino Mattsson	040 844 06 98	aino.mattsson42@gmail.com

Hedersmedlemmar i föreningen

Benita Nyberg, Georg Uppman, Karl-Gustav Laurén, Kurt-Erik Långbacka och Stina Engblom-Colliander

Min hemby Norrskata

Jag vill berätta för er om min hemby där jag bodde de tio första åren av mitt liv.

Min far Viking Norring var från Norrskata och min mor Lisa f. Eriksson var från Pargas och de bosatte sig på Norrskata där min far var polis. Jag har kvar hans uppsatshäfte från skolan. Där har han skrivit en uppsats om Norrskata, hur det var ungefär 1930 då han var ca 10 år gammal. Till Norrskata hör Åvensor, Maskinnamo, Järvsar och Lill-Pensar. Då bodde där ca 800 människor och de flesta var svenskspråkiga och livnärde sig med fiske och jordbruk. I dag bor här 74 personer. På Åvensor fanns ett kalkbruk som verkade ända till 1960-talet, Han skrev att det 20 år tidigare inte fanns telefon, postanstalt eller ångbåtsförbindelse. Om man ville ha post måste man fara med egen båt till Korpo fastlandet.

Då jag började i skolan på Norrskata fanns där en tvålärareskola, de kallades nedre skolan och övre skolan, för de verkade i två olika hus. Men 1954 fick vi en ny skola och alla elever kunde vara i samma hus. Det fanns nästan 40 elever. Nu finns det inte någon skola där. Korpo kommun sålde skolhuset och det köptes av Antti Aarnio-Wihuri och nu används det som möteslokal och där finns ett skolmuseum. I början på 1950-talet bodde 200 personer på Norrskata. Det fanns två butiker, ett bageri med butik och en kioskliknande butik. Norrskata hade telefoncentral, postkontor, barnmorska, präst och polis. I dag finns varken butiker, postkontor, barnmorska, präst eller polis. Men det finns en ungdomsgård, en kyrka och två begravningsplatser varav den ena är för frikyrkliga.

I min barndom fanns inte färjförbindelse till Norrskata. Den startade först 1962. Före det kunde man åka till Åbo med Ålandsbåtarna som tog i land på Norrskata oftast på natten. Det fanns flera och de hette Winga, von Konow och Nyhamn. På vintern måste man ut på isen och sedan klättra upp längs en lejdare för att komma ombord. Det fanns en båt som hette Wellamo och den trafikerade bara på sommaren och vid öppet vatten några gånger i veckan.

Om någon blev sjuk och behövde sjukhusvård så var Åbo närmast. På vintern kunde kanske transporten ske på isen men annars transporterades man med flygmaskin, ett litet plan som hette Lärkan. Lärkan landade ibland på stranden nedanför mitt barndoms-hem eller på isen på vintern. Den första bilen på Norrskata var en lastbil.

Jag gick tre år i skola på Norrskata. Min skolväg var 350 m. Min klasskamrat hade 4 km till skolan och på vintern fick hon och hennes syskon åka häst och släde till skolan. Vid vår grind stannade hennes far och jag fick stiga bak på medarna och åka med till skolan. År 1956 flyttade min familj till Pargas. Min far hade fått tjänst som polis i Pargas och jag började i första klassen i nya Pargas Svenska Samskola.

I dag ökar befolkningen på sommaren mångdubbelt. Jag har en sommarstuga bredvid mitt barndomshem och här har jag i år bott sedan mitten av mars och hoppas att jag kanske kan undgå att bli smittad av Coronavirus och härifrån sänder jag er alla mina bästa hälsningar.

Ta väl hand om er!

Vivan Norring-Nyström

Att komma iland

Jag har levat min barndom och ungdom samt en del av mitt vuxna liv i Åbo. Vi bodde nära hamnen för min far arbetade på olika bogserbåtar. Jag var redan före skolåldern med på en liten bogserbåt vid namnet Tug som hade pråmen Keramia och forslade tegel från Mjösund till Åbo. Jag trivdes att vara med på bogserbåtarna och min mor var skärgårdsbo, så för mig blev det en ganska naturlig sak att senare ha något med sjöfart och skärgård att göra.

Efter militärtjänstgöringen sökte jag mig till sjöbevakningen och efter en tid fick börja som sjöbevakningsman på Åländska stationer. Jag gick kurser och blev sjöbevakningsinstitutsofficer. Jag flyttade sedan till bevakningsfartygen, där jag trivdes jättebra. Var också två olika gånger lärare i sjöbevakningsskolan. Jag var både styrman och befälhavare. Längsta tiden var jag på utsjöbevakningsfartyget Uisko c:a tolv år.

Namnet var detsamma fast vi fick nytt fartyg år 1987, och där trivdes jag mycket bra med goda arbetskamrater.

Tyngsta resan var nog i september 1994 då Estonia sjönk. Vi var på ledigt men blev alarmerade på jobb, men vi kom ju ut till havs sent följande kväll och kunde naturligt nog inte rädda människoliv längre. Vi kunde enbart städa upp sådant som flöt mot Estniska kusten och det var nog tungt då man visste att där låg hundratals människor på dryga 70

meters djup och man stod maktlös inför naturens makter. Sjögången var grov och det blev också tungt för mig som befälhavare och för hela besättningen.

I augusti 1995 flyttades jag till reserven, dvs. gick i pension.

Efter det blev det ett mera aktivt liv som Caravanare, för vi hade köpt vår första husbil år 1992, men på grund av oregelbundna arbetstider med flera dygn på sjön kunde man inte vara så aktiv.

Genom caravanandet fick vi många nya vänner och bekanta både i Finland och de andra nordiska länderna. Vi hör till Åbo caravanförening och var på den tiden mycket aktiva inom föreningen. Vi var med och ordnade träffar och sammankomster. Jag deltog sedan i kurs för lägerchefer och började ansvara för vissa sammankomster och gick ordningsvaktskurs och tentade ordningsvaktskort åt mig. Vi har varit med och arrangerat samnordiska och internationella träffar. Vi sålde husbilen i april 2019, men är fortfarande medlemmar i caravanföreningen och deltar ännu i mässor, men endast inne på avdelningen.

Vi har nog gott om fritidsintressen på vårt fritidshus i Våno.

Kurt Lindroos

Från skolfarfar till senior i skolan under tio år.

Jag heter Björn Lindholm, är uppvuxen i Helsingfors, har gått i skola i Svenska Normallyceum (Norsen) och därefter i Tekniska läroverket. Har jobbat nästan hela mitt yrkesliv inom kalk och cementindustrin i Pargas, med elektricitet och automation. Till mina intressen hör fågelskådning, började aktivt med ringmärkning i unga år, samt skärgården och sedan att resa och upptäcka nya spännande mål, det har blivit närmare 90 olika länder under årens lopp.

Jag blev pensionär i början av år 2009, kom kort därefter med i byalaget Skröbbel Gåbbarna som visade sig vara en synnerligen trevlig sammanslutning. Skröbbel Gåbbarna visade sig snart ha ett gott samarbete med Skräbböle Skola. Skolans dåvarande rektor Mona Nylund Gustavsson besökte Gåbbarnas möte någon gång på våren 2010 och frågade om någon var intresserad av att ställa upp som skolfarfar. Av någon oförklarlig anledning stannade jag kvar och lyssnade fastän jag inte var ett dugg intresserad. Men det uppstod en diskussion som jag deltog aktivt i, märkte jag själv till min stora förvåning. Efter samtal senare med rektorn funderade hon om jag skulle vara intresserad att börja som skolfarfar från hösten. Jag tvekade, tyckte att jag ingenting visste om dagens skolvärld, men då föreslog hon ”att du kan ju alltid sluta om du inte trivs”. De orden kommer jag alltid ihåg ännu nu efter att ha fungerat som senior i skolan i tio år.

Jag märkte väldigt fort att jag hade kommit med i en skolvärld med kunniga och intressanta människor. Den skola jag själv hade minne av var rätt fjärran från dagens undervisning och jag sade också många gånger till lärarna att jag är nog den äldsta eleven i skolan, fastän jag skulle fungera som någon sorts hjälprea. Mycket snart noterade jag att jag hade kommit med i en värld där jag blev bemött på ett synnerligen trevligt sätt av både lärare och elever, jag stortrivdes att få gå till skolan en dag i veckan, fick delta i julfester och övriga tillställningar.

Hur ser då en dag ut i skolan för en skolfarfar? För det första är det viktigt att komma ihåg att läraren bär ansvaret, man utför de hjälpupdrag man blir tilldelad så gott det går. För min egen del har det blivit en hel del olika ämnen och updrag under årens lopp allt beroende på olika lärare och olika klasser. Till saken hör också att jag har undertecknat en försäkran om tystnadsplikt. Den har jag tolkat så att jag berättar gärna om skolan, tycker absolut att Skräbböle Skola är en fin skola i alla hänseenden men jag diskuterar aldrig individer varken lärare eller elever. Vad gör då en senior i skolan? För mig har det gått så att i början var jag mycket med på matematiklektioner i klasserna fem och sex och då gällde det ofta procenträkning. Sedan var jag också med ettor, tvåor och treor där eleverna läser för en, olika kapitel från böcker som läraren bestämmer; det är en rätt rolig uppgift då man märker hur barnen rätt snabbt utvecklar sin läsförmåga.

Trevligt nog har jag också kommit att ha nytta av mitt yrke, då vi under åren gjort olika elektriska kopplingar, och litet diskuterat ”vad är elektricitet och hur gör man den”. Det har också gått så att under de senaste åren har mina uppgifter blivit allt mer praktiska, några år hjälpte jag till mest med klasserna fem och sex att med tillhjälp av olika byggsatser bygga olika föremål (exempelvis en väderkvarn som snurrar med kraft från en liten solpanel) och liknande. Dom senaste åren har jag haft nöjet att vara med i slöjden, i klass sex där vi bygger en hylla som vi i slutskedet förser med ledbelysning i olika färger efter elevens tycke och smak. I år deltar jag i finska lektionerna, bra för att upprätthålla egen tvåspråkighet. Året förut hade jag förmånen att delta på historietimmarna med sexorna, och berätta om historiska platser jag besökt.

Av egen erfarenhet måste jag säga att få vara med som senior i skolan har både gett mej och lärt mej en hel del. Det är också ett sätt att hålla hjärnan igång och följa med sin tid. Dessutom har jag på gamla dagar fått en massa nya och trevliga ”arbetskamrater”,

lärarna som skall ha ett stort tack för att jag har fått vara med på timmarna i olika ämnen, och gjort så gott jag kunnat. Uttrycket man lär så länge man lever stämmer bra. Detta läsår har vi varit 5 seniorer i Skräbböle skola. Tyvärr är vår verksamhet nedlagd för tillfället på grund av rådande omständigheter men fortsätter hoppeligen igen då läget efter coronaepidemin är över.

Vardagen utanför skolan bjuder ju ibland på trevliga upplevelser, då man glatt möter elever i butiker och på stan som ropar ens namn och hälsar glatt, det känns fint att bli ihågkommen. För nån tid sen stod jag kassakön i en butik när några pojkar stod bakom mej och den ena sade: är du skolfarfar i Skräbböle ännu, kommer du ihåg mej? Det gjorde jag ju inte, men jag sa, att åtminstone hade du inte skägg när du gick i skolan.

En annan lite rolig historia var när en lärare frågade mej om jag hör till den generation som måste lära sej utantill vissa skrifter. Jo, svarade jag, delar av Fänrik Ståls Sägner, kan en del ännu, varpå jag läste de tre första verserna. Då frågade en elev på första raden, om jag har haft någon nytta av detta i livet och

efter lite funderande måste jag nog medge att det här var säkert första gången.

Senior i skolan, som verksamheten heter idag, kom till Finland från Sverige. I dagläge finns det många seniorer inom hela svenskfinland. På finskspråkiga sidan förekommer också en livlig verksamhet "Kouluvaarit ry". I Åbo har man också prövat på s.k. Språkbadsklasser där svenskspråkiga seniorer på svenska deltar i undervisningen som i övrigt går på finska. Dessa är populära.

Till Dej som läser detta och känner att Du kanske kunde reservera en tid som Senior i Skolan.

Verksamheten koordineras i Åboland av Folkhälsans förbund; projektet går officiellt under namnet "Senior i Skolan". Man har också tryckt en liten skrift om hur man hjälper den som är intresserad, i dagens läge satsar man på tystnadsplikt, brottsregisteruppgifter m.m.

Folkhälsan bjuder också medfostrarna på föreläsningar, julfester och olika infotillfällen. Vi är många pensionärer idag i Åboland som är involverade i denna verksamhet.

Björn "Nalle" Lindholm

Foto Gusse Lauren: Nalle visar hur man använder verktyg i slöjden.

Brandkronad kungsfågel och blåkråka

För ett tiotal år sen höll en brandkronad kungsfågel till nära Åbo flygfält. När det första meddelandet kom, tänkte jag att det är onödigt att rusa dit, en kungsfågel hålls ändå inte på plats. Efter ett par veckor var jag mogen att åka dit för att beundra underverket. Ovanligt många vanliga kungsfåglar fanns på plats, men inte den brandkronade. Jag gjorde två försök till, men utan resultat. Sista gången jag var där kom en gammal tant stapplande i skogen och frågade om jag hade sett den sällsynta fågel. Hon försökte hjälpa mig och visade på ett snår av enbuskar. ”Där brukar den hoppa omkring”. Är det inte orättvist! Jag har sysslat med fåglar i över femtio år utan att se en brandkronad kungsfågel! Sen kommer en tant stapplande och visar var den BRUKAR hoppa omkring.

Nu är det ju inte säkert att hon hade sett en brandkronad, där fanns mycket vanliga kungsfåglar också. Båda har en gulorange rand på hjässan. Vanlig kungsfågel har en ljus ring runt ögat, brandkronad har ett svart streck genom ögat och ett kraftigt vitt ögonbrynsstreck ovanför. Båda är lika stora, dvs. minst i Europa. Undrar om tanten hade koll på olikheterna!

Brandkronad kungsfågel, Europas minsta fågel

Nu har det hänt igen! En brandkronad kungsfågel har hållit till nära Åbo de senaste veckorna. Två gånger har jag ryckt ut till Littois och nu senast till Peltola. Sista gången var det nära! Jag läste meddelandet en halv

timme efter att det kommit och startade genast mot Åbo. Framme fick jag höra att den brandkronade kungsfågeln hade hoppat omkring högt uppe i en gran fem minuter tidigare!

Men liksom i levande livet är det misslyckandena som gör att det känns så himla skönt sen när man lyckas!

En gång när jag var på rektorsdagar i Tammerfors hade jag på förhand fått reda på att en blåkråka fanns i Nastola, nära Lahtis. Under den sista föreläsningen satt jag som på glödande kol och väntade på att klockan skulle bli fem. Så fort det var möjligt startade jag mot Nastola. Det var i september och jag visste att det började skymma vid åttatiden. Jag hade skrivit ned en noggrann vägbeskrivning, med vägnummer, avstånd och åt vilket håll jag skulle svänga i korsningarna. De tre sista kilometrarna skulle jag köra längs en smal byaväg och vid postlådan med nummer 312 skulle en ellinje gå över vägen och där brukade blåkråkan sitta. Jag kom fram till nummer 312 och steg ur och tittade upp mot elledningen. Fantastiskt, där satt blåkråkan! Jag tog min tubkikare, konstaterade att blåkråkan var för nära och fick gå 20 m bakåt för att kunna fokusera på fågel.

Blåkråka, lika stor som nötskrika

Vingarna, huvudet och halsen gnistrade turkosblå i skenet från den nedgående solen. Ryggens rostbruna färg var ett perfekt komplement till det turkosblåa. I en halv timmes tid kunde jag iaktta fågel när den flög

ned i stubbåkern och återvände till elledningen för att spana efter byten. Sen blev det för mörkt. Bilden av blåkråkan har jag kvar på näthinnan ännu idag!

Jag är övertygad om att jag en dag kommer att få se en brandkronad kungsfågel. Det känns

En fågelskådares nyår

Jag väcks av mobilen kl 5.45 på nyårsdagen. Knäpper på kaffet, tvättar mig, äter frukost. Fyller termoserna och packar ned smörgåsarna som jag brett på nyårsaftonen i ryggsäcken tillsammans med fågelboken och kikaren. Sen bär det iväg.

I en tidigare kolumn skrev jag:

”Jag är övertygad om att jag en dag kommer att få se en brandkronad kungsfågel. Nu känns det bitterljuvt att tänka på det för jag är säker på att misslyckandena nu förstärker naturupplevelsen då när jag har den i kikaren!”

Nu har jag min chans! Två brandkronade kungsfåglar har observerats tillsammans med vanliga kungsfåglar på ön Lepäinen utanför Nystad. Navigatören visar att körtiden är 1 timme 50 minuter. Det är helmörkt. Mellan Taivassalo och Lokalahti råkar jag ut för svår dimma, som tvingar mig att sakta farten. Fågelskådaren som har hittat kungsfågarna finns på plats framme vid samlingsplatsen. Där står 70 människor i mörkret och väntar. Vi står med våra kikare, tubkikare och kameror klara. I medeltal har var och en av oss utrustning för 3000 euro och sammanlagt har vi med oss utrustning för 200.000 euro bara för att få se en fågel som väger 6 gram! - Två man står vid granhäcken där kungsfågarna övernattar. Klockan har blivit nio och det börjar ljusna. Plötsligt ringer ledarens mobil. Kungsfågarna har lämnat granhäcken och flugit mot vassbältet vid stranden.

Sjuttio människor rusar mot stranden. Från första ledet hörs upphetsade utrop.

Kamerornas slutare klappar, man kunde tro att vi fått besök av kungligheter! Det har vi ju

bitterljuvt att tänka på det nu för jag är säker på att misslyckandena kommer att förstärka naturupplevelsen när jag äntligen har den i kikaren!

(Publicerad i PK 9.8.2012)

Kari Penttinen

också, men från bakersta ledet ser jag ingenting. Det gäller att ha vassa armbågar för att lyckas!

Fåglarna rör på sig, hoppar på snön inne bland vasstråna och jag ser nånting som rör sig. Människomassan följer fåglarna men tappar bort dem när de försvinner in i vassen. Efter en halv timme hörs kungsfågelpip inne i vassen på andra sidan viken. Alla rusar dit och äntligen får jag en skymt av den brandkronade kungsfågeln. Nere på snön, inne bland vasstråna skymtar ett huvud med ränder i ögontrakten, tillräckligt för en säker artbestämning, men långt ifrån den naturupplevelse jag är ute efter.

Vid elvatiden glesnar leden. Klockan tolv är vi bara fem kvar och då börjar det bli svårt att följa fåglarnas rörelser. Vi hör till kategorin äldre fågelskådare och det är bara två i gänget som kan höra kungsfågeln höga kontaktlåten. Efter klockan ett är vi bara två kvar. Då klockan blir två är jag beredd att ge upp. Jag säger till min okända kamrat att jag går en sista sväng till fåglarnas övernattningsställe. Efter en stund ser jag rörelse inne bland vassen. Jag står blickstill och väntar och efter en stund kommer en brandkronad kungsfågel ut ur vassen och hoppar omkring på snön fem meter framför mig. Till och med utan kikare kan jag se det kraftiga vita ögonbrynsstrecket, det skarpa svarta strecket genom ögat och hanens orangegula hjässband som lyser som en krona! I flera minuter har jag fågeln helt för mig själv och kan beundra den på nära håll! Till slut, efter all väntan, blev det den bästa naturupplevelse jag kunde önska mig!

(Publicerad i PK 29.1.2015)

Kari Penttinen

Foto: Torbjörn Engman, Fotoklubben